

PLA D'IMPULS DEL CIRC: MESURA DE CIRC COMUNITARI

MEMÒRIA 2020-2021

L'Ateneu Popular 9 Barris ha estat l'entitat responsable de gestionar la mesura Circ Comunitari del Pla d'Impuls del Circ (2019-2022), una de les 11 mesures que des de l'Associació de Professionals del Circ de Catalunya (APCC) es van acordar amb la Direcció General de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

OBJECTIUS

- Contribuir a l'enfortiment del sector del circ social i d'altres pràctiques de circ aplicat amb impacte en la societat.
- Visibilitzar els projectes, entitats i xarxes existents a Catalunya.
- Promoure sinergies i treball en xarxa entre entitats i professionals del sector.
- Actualitzar el concepte de circ social per a desplegar el seu potencial crític i comunitari.
- Fomentar la implementació de la perspectiva de gènere i d'estratègies inclusives en les entitats i els projectes.
- Centralitzar i col·lectivitzar el coneixement sobre el circ social i altres pràctiques afins.

ANTECEDENTS

L'APCC, després de l'experiència dels dos Plans Integrals del Circ (2008-2011 i 2012-2015), i vista la dificultat d'aconseguir recursos directes pel sector, va plantejar un paquet de mesures que impulsessin de manera directa àmbits centrals del circ a Catalunya. Entre ells es decideix incloure l'àmbit del circ social i d'altres pràctiques de circ amb impacte en la societat (p. ex.: pallassos/es d'hospital, expedicions humanitàries, creació artística comunitària des del circ, etc.), ja que tot i que els plans integrals incloïen línies orientades a impulsar iniciatives d'aquest tipus, a l'hora de la veritat aquestes van resultar poc fructuoses per la manca de suport econòmic i institucional.

L'abril de 2017, en el procés de definir les línies del PIC es va convocar una jornada a l'Ateneu Popular 9 Barris per construir col·lectivament la mesura referent al circ social (que posteriorment va rebre el nom de "circ comunitari", com a terme paraigües per aglutinar el circ social i altres pràctiques afins). Des de l'Ateneu es va decidir obrir un espai de debat al sector per tal de treballar conjuntament amb el sector i aglutinar les propostes i necessitats aportades per representants de diverses entitats i projectes. El rol de l'Ateneu va consistir a facilitar i dinamitzar aquest espai, per decidir cap on anar i proposar línies de treball.

Jornada de treball sobre el Pla d'Impuls del Circ, celebrada a l'Ateneu Popular 9 Barris l'1 d'abril del 2017.

Durant la Jornada van sorgir uns criteris que van servir de referència per pensar les accions i prioritzar-les. En resum, es va decidir que la línia de circ comunitari impliqués un benefici per a tot el sector, que anés més enllà de projectes "bolet", que fos una acció transversal, que servís per enfortir la xarxa i que allò que s'impulsés mirés de ser sostenible en el temps.

LÍNIES DE TREBALL

Seguint els criteris marcats en aquesta trobada, la mesura ha aglutinat accions orientades a la recerca, l'enxarxament i la visibilització de l'activitat del sector, així com a la detecció de necessitats i potencialitats en els àmbits del circ social i de la formació en circ, amb intenció d'estimular la construcció de coneixement teòric i pràctic. Concretament, es van plantejar les següents accions:

- Creació de tres taules de treball per fer recerca aplicada i crear materials didàctics, eines pedagògiques o altra documentació d'interès pel sector, en tres àrees temàtiques:
 1. Resignificació i actualització del concepte de Circ Social.
 2. Perspectiva de gènere i Circ.
 3. Diversitat funcional i Circ.
- Elaboració d'un mapatge de projectes de circ amb impacte en la societat a Catalunya.
- Creació d'un banc de recursos digital.
- Celebració d'una Jornada de sector.

PRESSUPOST

El pressupost consignat a la mesura Circ Comunitari entre 2020 i 2021 ha estat de 86.000 € (66.000 € per part de la Generalitat de Catalunya i 20.000 € de l'Ateneu Popular de 9 Barris), que s'han destinat íntegrament a activitat, desenvolupament de continguts i honoraris de les persones implicades en els processos de treball.

GRUP MOTOR

Per la implementació d'aquestes accions i l'assoliment dels objectius es va constituir un **grup motor**, el febrer de 2020, integrat originalment per l'equip docent de la Formació de Formadors/es en Circ Social de l'Ateneu Popular 9 Barris. El mes de juliol es fa una **crida a la participació** en el grup motor de la mesura i les futures taules de treball per mitjà d'un formulari electrònic, que rep 39 respostes.

El grup es va ampliar entre els mesos d'octubre i novembre amb la incorporació d'altres professionals del sector, vinculats a projectes i entitats de diversos punts del territori català, arribant a incloure un total de 14 persones¹.

Aquest grup ha estat l'espai de governança encarregat de desenvolupar el pla de treball, fer-ne el seguiment i facilitar el retorn social de la mesura. Seguint les lògiques de gestió comunitària que travessen l'Ateneu Popular 9 Barris i que s'aplica al conjunt d'espais de governança que articula l'entitat, la participació dels i de les membres del grup motor de la mesura circ comunitari s'ha dut a terme des d'una posició activista i no remunerada.

La seva activitat s'ha allargat fins a gener de 2022, havent celebrat 7 reunions de treball des d'octubre de 2020, sumades a nombroses comunicacions per correu electrònic.

REFERENT TÈCNIC

Per facilitar la consecució dels objectius plantejats, el juliol de 2020 l'Ateneu Popular 9 Barris va llençar una convocatòria pública per contractar un **tècnic o tècnica de recerca**, que hauria de ser la persona de referència a l'hora de coordinar el desenvolupament de la mesura, en col·laboració amb el grup motor. Havent-se presentat 25 persones a la convocatòria, el grup motor va valorar les diverses candidatures, es van fer dues entrevistes i finalment es va incorporar la persona seleccionada a principis d'octubre, amb un contracte de 25 hores setmanals fins a desembre de 2021².

TAULES DE TREBALL

Arran de les respostes rebudes al formulari electrònic publicat el mes de juliol de 2020 (i reimpulsat entre setembre i octubre), durant el mes d'octubre i novembre el grup motor va valorar els perfils de les persones que van participar-hi, de cara a configurar els equips de les tres taules de treball.

Aquest procés de selecció es va guiar, principalment, per la valoració que el grup motor va fer del coneixement que aquestes persones poguessin tenir sobre la matèria a treballar en cada taula, partint de la base que per fer que els processos de treball resultessin més eficients calia disposar d'una certa expertesa en el tema consagrat (circ social, diversitat funcional o perspectiva de gènere). Altres criteris que es van tenir presents van ser el de la representativitat de diversos territoris i entitats en els equips, la paritat de gènere, la intergeneracionalitat i la diversitat i complementarietat entre els perfils i experiències de les participants.

¹ Han format part del grup motor Aida Ballester, Alba Ramió, Andrea Martínez, Antonio Alcántara, Anna Montserrat, Cisco Martínez, Elies Martínez, Joan López, Jordi Mas, Juliette Beaume, Laura Gaspà, Rafa Espada, Sonia Ganza i Xavier Vinuesa.

² El tècnic referent de la mesura ha estat Guille Vidal-Ribas.

També es va considerar oportú que les persones del grup motor que volguessin s'hi poguessin presentar com a candidates, tot i que vetllant per no superar una quarta part del nombre total de participants en cada taula. En tot cas, es va deixar la porta oberta a tots els membres del grup motor per participar com a oients o de forma puntual en sessions de qualsevol de les taules.

En alguns casos, també es va optar per fer invitacions directes a persones que no havien participat en el formulari. Per exemple, de cara a introduir persones amb discapacitat en la Taula de Circ i Diversitat Funcional.

Per últim, es va escollir una persona dins de cada taula que s'encarregués de la dinamització i la sistematització del coneixement derivat del procés de treball.

En total, les **taules de treball han aglutinat un total de 25 persones:**

- Taula de Circ i Perspectiva de Gènere: 6 persones³
- Taula de Circ i Diversitat Funcional: 7 persones⁴
- Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social: 12 persones⁵

Els processos de treball de les taules es van iniciar de forma esglaonada entre desembre de 2020 i abril de 2021, allargant-se fins al mes de novembre. Cadascuna d'elles va dedicar un mínim de 16 hores a fer treball grupal. Per efecte de la pandèmia de la COVID-19, però, els equips es van veure obligats a treballar principalment de forma telemàtica, per videotrucada. La dificultat per poder desenvolupar activitats presencials va impossibilitar l'objectiu inicial de fer recerca aplicada, de manera que es van haver d'adaptar els processos de treball per orientar-los a tasques més relacionades amb el debat, la reflexió compartida i l'exercici teòric.

Taula de Circ i Perspectiva de Gènere

El grup va dur a terme 14 sessions de treball entre els mesos de gener i novembre de 2021, una d'elles presencial. Hi van participar 6 expertes en feminismes i circ, el treball de les quals s'ha traduït en la creació d'una **guia per implementar la perspectiva de gènere en projectes de circ social i formació en circ** amb infants i joves. El document pretén ser un recull d'anotacions inicials que aglutinen l'experiència i el coneixement de les participants del grup, junt amb aportacions d'altres veus de referència en aquest àmbit. Amb l'objectiu de sensibilitzar i facilitar la introducció de la perspectiva de gènere en el circ, la guia explora eixos com la coeducació en els tallers, la gestió de les violències o els processos de creació amb perspectiva de gènere. El document resultant serà maquetat i presentat durant el primer semestre de 2022.

Fruit d'aquest procés compartit, es constata la conveniència d'elaborar, en el futur, un diagnòstic sobre el grau d'implementació de la perspectiva de gènere en el sector del circ, cosa que permetria dissenyar estratègies més acurades sobre les necessitats actuals envers aquesta qüestió. Així mateix, aquesta fase de treball obre la porta a dur a la pràctica les recomanacions exposades en la guia, en format de recerca

³ Han format part de la Taula de Circ i Perspectiva de Gènere: Anna Rubió, Eli Medina, Estíbaliz Sanchis, Greta Rúas i Sonia Ganza. Dinamització a càrrec de Gemma Tadeo.

⁴ Han format part de la Taula de Circ i Diversitat Funcional: David Herrera, Francesc Ramírez, Ivette Casanovas, Jordi Mas, Maria José Montilla i Mercedes Losada. Dinamització a càrrec de Queralt Prats. També es va comptar amb la col·laboració puntual de Javier Barroso i Maria Dolores Carrasco.

⁵ Han format part de la Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social: Aïda Ballester, Jack Sánchez Mc Guirk, Marissa Paituví, Rubén Sapinya i Serena Vione durant tot el procés; Andrea Martínez, Axel Aubinyà, Elies Martínez, Joan López, Laura Bunyol, Marta Erra i Rufino Rodríguez de forma puntual o parcial. Dinamització a càrrec del coordinador de la mesura, Guille Vidal-Ribas.

aplicada, per tal d'avaluar la seva efectivitat, així com per continuar aprofundint-hi i desenvolupant noves línies de treball en relació amb la implementació de la perspectiva de gènere en projectes formatius i de circ social.

Sessió de treball de la Taula de Circ i Perspectiva de Gènere, 8 de maig de 2021.

Taula de Circ i Diversitat Funcional

La van configurar 7 persones, amb discapacitat i sense, i amb bagatges professionals relacionats amb el món del circ, la dansa, el teatre, la poesia, la música i l'esport en clau inclusiva. Es van dur a terme 9 sessions de treball entre els mesos d'abril i juliol de 2021, dues d'elles presencials. Davant la impossibilitat de realitzar laboratoris pràctics per desenvolupar recursos metodològics adaptats de formació circense, a la taula es van compartir les experiències i els coneixements de les participants, de cara a apuntar **estratègies per fomentar la inclusió en el sector del circ**, especialment des del punt de vista educatiu. El discurs articulat per la taula aborda la inclusió com a qüestió de drets, recomanacions per potenciar la inclusió en activitats formatives i estratègies educatives basades en criteris de disseny universal de l'aprenentatge, entre altres aspectes.

Així mateix, el grup de treball va apuntar la necessitat de tirar endavant un procés de recerca aplicada i d'innovació pedagògica per desplegar **metodologies inclusives en les pràctiques formatives de circ**. Davant la impossibilitat de tirar endavant el projecte en el termini previst de la mesura, s'ha destinat una partida del pressupost a l'entitat Encirca't, impulsora del futur Centre d'Investigació Pedagògica en Circ a Arenys de Mar, que juntament amb l'Ateneu Popular 9 Barris i altres entitats s'ha compromès a continuar treballant col·lectivament en aquest eix.

Sessió de treball de la Taula de Circ i Diversitat Funcional, 21 de juliol de 2021.

Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social

Hi van participar un total de 12 persones, entre els mesos de desembre de 2020 i setembre de 2021, totes elles vinculades al circ com a artistes, formadores o responsables de projectes de circ social o de caràcter comunitari. En una primera fase de treball, aquest grup va desenvolupar una tasca de **reflexió al voltant del concepte de circ social**. Una revisió de definicions i textos descriptius sobre aquest tipus de pràctica va donar peu a la identificació d'aquells criteris i trets que es van considerar més oportuns per explicar què és i com s'articula el circ social avui en dia.

En una segona fase, i a partir de la definició provisional d'aquest objecte d'estudi, la taula va col·laborar amb l'investigador que ha coordinat el conjunt de la mesura Circ Comunitari per dur a terme el disseny metodològic de la recerca que hauria de desembocar en el **mapatge de projectes i entitats de circ social a Catalunya (2019-2021)**. Al llarg del procés d'investigació, el grup va participar en la creació dels guions per fer entrevistes a les responsables de les entitats, en el contrast i anàlisi dels resultats i en la validació de la categorització dels projectes i entitats detectats en el procés de mapatge.

Aquest viatge entre la teoria sobre el circ social i la seva configuració concreta en la pràctica ha facilitat la identificació d'un conjunt de característiques compartides per les iniciatives de circ social que, alhora, les diferencien d'altres pràctiques de circ amb impacte en la societat, com les que poden representar els processos de creació comunitària des del circ, l'educació pel circ, la formació en circ, les animacions a càrrec de pallasses d'hospital o les expedicions humanitàries que empen el circ, entre altres. Així mateix, l'estudi permet actualitzar el concepte de circ social prenent com a referència la seva realitat a Catalunya, i obre la porta a continuar treballant per desenvolupar les potencialitats d'aquests projectes al país.

MAPATGE DE CIRC SOCIAL DE CATALUNYA (2019-2022)

El desig de generar un mapa de projectes i entitats de circ social a Catalunya es recull formalment, per primera vegada, en la Trobada de Circ Social de Catalunya de novembre de 2014, convocada per l'Associació de Professionals del Circ de Catalunya (APCC) i l'Ateneu Popular 9 Barris. En aquesta jornada, que va acollir una setantena de professionals del conjunt de l'estat, es van situar objectius com el de **donar visibilitat al sector i potenciar-ne l'enxarxament**.

El 2015, en el marc del II Pla Integral del Circ, el CoNCA va organitzar la 3a Jornada de Mediació Artística, posant el focus sobre el circ per a la inclusió social. En aquest context es van presentar els resultats d'un estudi d'avaluació qualitativa dels projectes de circ social a Catalunya, a càrrec d'Ascensión Moreno. La recerca partia del llistat d'entitats participants en la trobada de 2014 celebrada a l'Ateneu Popular 9 Barris i recollia dades d'una desena d'entitats.

En el marc de la mesura Circ Comunitari, des d'octubre de 2020 a abril de 2021, l'investigador responsable de l'elaboració del nou mapatge va fer un exercici de prospecció amb el qual es van detectar 85 entitats que potencialment podien estar desenvolupant projectes de circ amb impacte en la societat a Catalunya.

Entre els mesos de març i abril, el grup motor de la mesura, el grup de la Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social i l'investigador referent de la recerca van elaborar **dos qüestionaris per recollir dades tant sobre les entitats com sobre cadascun dels seus projectes** o programes d'activitat amb caràcter social.

A partir del mes d'abril es va iniciar un procés de contacte via correu electrònic, telèfon o videotrucada per mirar de confirmar quines de les entitats detectades fins llavors realment s'ajustaven als criteris de la mostra a estudiar i havien dut a terme projectes entre els anys 2019 i 2021. Això va permetre limitar la mostra a **45 entitats, a les quals es va sol·licitar una entrevista en profunditat** a partir dels qüestionaris. Es van dur a terme entrevistes entre els mesos d'abril i setembre. Així es va constatar que prop de la meitat d'aquestes entitats havien dut a terme projectes que s'ajustaven als criteris provisionals establerts per la Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social de cara a poder definir aquest tipus de pràctica i, alhora, diferenciar-la d'altres pràctiques que poden tenir-hi similituds i que, en tot cas, també poden generar impactes en la societat (p. ex.: educació pel circ, formació en circ, creació artística comunitària, etc.).

El coneixement derivat d'aquest procés de mapatge va servir també per ajudar a definir els continguts i l'estructura de la pàgina web circsocial.cat, amb la qual s'ha volgut donar resposta a l'objectiu de crear un arxiu digital per visibilitzar el sector i col·lectivitzar coneixements associats a aquests tipus de pràctiques.

CIRCSOCIAL.CAT

Aquesta nova pàgina web es presenta com un **portal digital a través del qual descobrir entitats, projectes i documentació relacionada amb el circ aplicat** al camp social, la salut, l'educació i el desenvolupament comunitari. Inclou tres fons: un d'entitats, un de projectes i un de recursos. Els dos primers poden visualitzar-se en format de directori o de mapa interactiu.

Tipologia dels projectes

 Circ social

19 resultats

 Veure mapa

Ordre: Més recents

Ubicació

Any de fundació

Estat

 Tots Actiu Inactiu

Tipologia

 Associació Altres

Palau-Solità i Plegamans, des de 2020
TuSí(k) Circ

Barcelona, des de 2020
Associació Circa: Art i Transformació Social

Cornellà del Llobregat, des de 2016
Kanaya Circ

Amposta, des de 2013
EtcA - Escola de Teatre i Circ d'Amposta

Directori d'entitats a CircSocial.cat.

El grup motor de la mesura Circ Comunitari va començar a explorar la creació d'aquest arxiu digital el mes de febrer de 2021. Abans de decidir-ne l'estructura i els continguts, i amb intenció d'evitar que la iniciativa acabés sent un projecte insostenible en el temps, el grup va reflexionar sobre quina entitat podria fer-se càrrec d'aquest espai digital un cop finalitzés el Pla d'Impuls del Circ, considerant que el pressupost de la mesura Circ Comunitari tan sols contemplava el finançament necessari per al disseny i desenvolupament del web, així com pel seu manteniment tècnic durant cinc anys, però no pas per recursos humans dedicats a la seva dinamització i gestió un cop creada l'eina.

Des del grup motor es va decidir llençar la proposta a l'Associació de Professionals del Circ de Catalunya, que va declinar l'ofertament i va plantejar, com a contraproposta, que se'n fes càrrec l'Ateneu Popular 9 Barris. Després de ponderar altres opcions, el grup motor es va inclinar a la mateixa conclusió i ho va demanar a l'entitat, que va decidir entomar l'encàrrec amb vocació de servei al sector de forma provisional, és a dir, amb la possibilitat de transferir-ne la gestió a alguna altra entitat en el futur. Els criteris que van guiar aquest procés de decisió van ser la voluntat que l'entitat responsable tingués legitimitat davant el sector, que oferís prou garanties de sostenibilitat econòmica en el futur i que disposés d'instruments i canals adequats per facilitar la participació del sector en la governança d'aquest espai.

El procés d'ideació del web es va realitzar entre juny i juliol de 2021 en col·laboració amb la Taula de Resignificació del Concepte de Circ Social i del grup motor de la mesura. El disseny i el desenvolupament es van encarregar a la cooperativa Utopig Studio, que se situa en l'àmbit de l'economia social i solidària.

Tipologia dels projectes

 Circ social

19 resultats

 Veure llistat

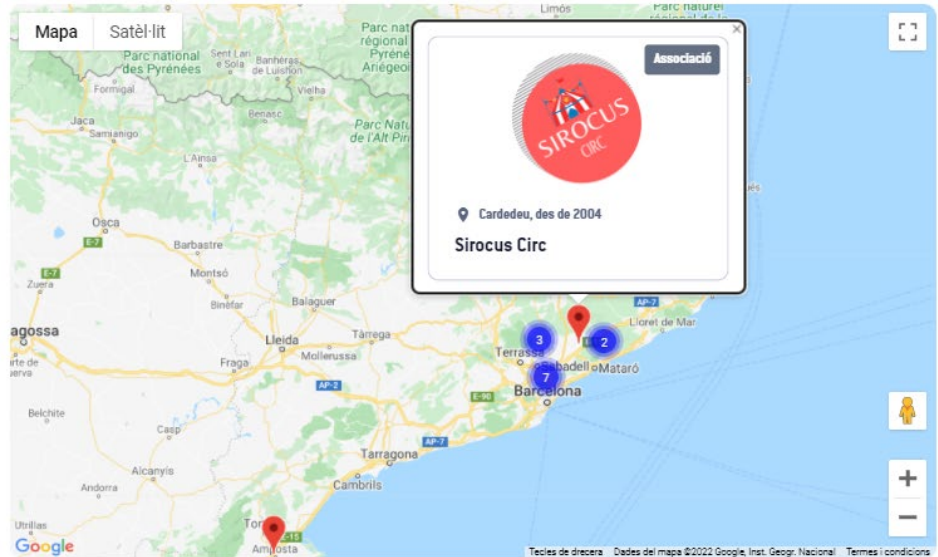
Ubicació

Any de fundació

Estat

 Tots Actiu Inactiu

Tipologia

 Associació Altres

Visualització en mode de Mapa del directori d'Entitats a CIRC SOCIAL.cat.

Mirant de mantenir la dinàmica de participació amb què s'han dut a terme els diversos processos inscrits en la mesura Circ Comunitari, CIRC SOCIAL.cat ha estat dissenyada per convidar el sector a fer-hi aportacions i que sigui un espai viu. S'espera que sigui d'utilitat al sector, especialment per a aquelles entitats que no disposen d'espais digitals propis, de manera que puguin fer servir aquesta eina com a carta de presentació, si ho volen. Alhora, CIRC SOCIAL.cat vol ser **un espai de visibilització per al conjunt de professionals, entitats i iniciatives que apliquen el circ a l'àmbit social, educatiu, de la salut o del desenvolupament comunitari**. Per últim, per mitjà dels tres fons que inclou —d'entitats, de projectes i de recursos— aspira a esdevenir un espai de referència per a totes aquelles persones interessades a descobrir iniciatives presents o passades, així com documentació d'interès per a professionals i estudiants provinents de camps de coneixement afins. Entre altres, s'hi trobaran tots els documents generats en el marc de la mesura Circ Comunitari.

La governança i el seguiment de la gestió d'aquesta eina digital s'articula actualment en un grup motor obert vinculat a l'Ateneu Popular 9 Barris, que ha agafat el relleu al grup motor de la mesura Circ Comunitari.

JORNADA DE CIRC SOCIAL I COMUNITARI

El 6 de novembre de 2021 es va celebrar a l'Ateneu Popular 9 Barris la Jornada de Circ Social i Comunitari, amb l'objectiu d'explicar els processos de treball en el marc de la mesura, de facilitar la trobada i la descoberta mútua entre agents del sector i de crear col·lectivament espais d'aprenentatge i d'intercanvi de coneixements.

La jornada va començar a dibuixar-se en dues trobades el mes de juliol de 2021, en les quals van participar 35 persones del sector. A partir de les idees i desitjos expressats, una comissió oberta va treballar entre els mesos de setembre i octubre per definir el programa i participar en la preproducció de la jornada. **Hi van assistir 87 persones** de les 101 inscrites, provinents de diversos països, comunitats autònomes i comarques catalanes.

Durant el matí es van oferir ponències i activitats pràctiques vinculades als processos de treball duts a terme per les taules de treball, mentre que els continguts de la tarda van ser proposats per les persones assistents, que es van repartir en grups de treball segons temàtiques: perspectiva de gènere, adaptació de l'ús de materials circenses per a la inclusió de persones amb diversitat funcional, disseny de projectes de circ social i comunitaris, pedagogies de tècniques de circ, etc.

Un espai de trobada per a persones, entitats i institucions interessades en el circ com a mitjà per fomentar la justícia social i el desenvolupament personal i comunitari.
Inscripció prèvia a ateneu9b.net.

**JORNADA
CIRC SOCIAL
I COMUNITARI**

**ATENEU
POPULAR
9 BARRIS**

DS 6 NOV 2021
GRATUÏT
ateneu9b.net

PORTLLIGAT 11-15

Cartell promocional de la Jornada de Circ Social i Comunitari.

La jornada va finalitzar amb una mostra d'espectacles de circ al teatre de l'Ateneu programada d'acord amb l'esperit dels temes tractats durant el dia.

Podeu consultar un **resum audiovisual de la jornada** [aquí](#).

Espai autogestionat sobre transformació d'usos de materials circenses a la Jornada de Circ Social i Comunitari.

Posada en comú entre diferents grups de treball a la Jornada de Circ Social i Comunitari.

JORNADES DE TEATRE I CIRC SOCIAL DE CARDEDEU

El grup motor de la mesura va considerar oportú que no totes les activitats es duguessin a terme a l'Ateneu Popular 9 Barris. D'aquí que s'establís una col·laboració amb les Jornades de Teatre i Circ Social de Cardedeu, entre el 26 i el 28 de novembre, organitzades per les entitats Sirocus i Artescena Social amb motiu del Dia Internacional contra la Violència contra les Dones. Allà s'hi va dur a terme una **taula rodona**

en la qual van participar diverses persones vinculades a la mesura, així com un espai de retorn sobre el procés de la **Taula de Circ i Perspectiva de Gènere**. També un **taller de pallasses socials**, programat en col·laboració amb Casa Amèrica Catalunya, facilitat per dues professionals arribades de Colòmbia i Mèxic⁶, en el qual van participar 33 persones.

Espai de retorn sobre la Taula de Circ i Perspectiva de Gènere a les Jornades de Cardedeu, 27 de novembre de 2021.

Calendari d'accions de la mesura

- Reunions del grup motor de la mesura
- Desembre 2020-Novembre 2021: Reunions de les taules de treball
- Març-Novembre 2021: Disseny i execució del mapatge d'entitats i projectes
- Juny-Desembre 2021: Disseny i creació del web circsocial.cat
- Juliol-Desembre 2021: Revisió i edició dels materials generats per les taules de treball
- Juliol-Novembre 2021: Disseny de la Jornada de Circ Social i Comunitari
- 6 de Novembre 2021: Celebració de la Jornada de Circ Social i Comunitari
- Desembre 2021: Tancament i avaluació dels processos de la mesura Circ Comunitari
- 1r semestre 2022: presentació de circsocial.cat i de la documentació resultant de la mesura

⁶ Les talleristes van ser Darina Robles i Tatiana Torres.

RESULTATS OBTINGUTS

Tot i que l'execució de la mesura Circ Comunitari del Pla d'Impuls del Circ es va engegar amb cert retard per efecte de la irrupció de la pandèmia el 2020, podem afirmar que, en general, ha donat resposta al gruix dels objectius i accions plantejades pel sector l'any 2017: treballar col·lectivament en tres eixos temàtics (Resignificació del Concepte de Circ Social, Perspectiva de Gènere i Circ, Diversitat Funcional i Circ) per generar recursos d'utilitat al sector; elaborar un mapatge d'entitats i projectes a Catalunya; crear un arxiu digital i generar i recopilar dades i documentació per alimentar-lo; i celebrar una jornada que esdevingués un espai de trobada i d'intercanvi per a professionals del sector.

No ha estat possible fer recerca aplicada en relació amb la implementació de la perspectiva de gènere i la inclusió envers la diversitat funcional. El temps ajustat de què es disposava per impulsar tots els processos i accions, i molt especialment els condicionants plantejats per la pandèmia, han impedit poder dur a terme aquest tipus d'investigació. Aquestes són tasques pendents que des de les taules de treball s'apunten com a necessàries per consolidar els processos iniciats.

D'acord amb una enquesta de valoració enviada a les participants de les taules de treball, l'experiència d'aquests grups han estat satisfactoris, tot i que remarquen la insuficiència de temps i recursos com per poder arribar a la profunditat desitjada. L'amplitud de qüestions com la perspectiva de gènere o la inclusió envers la diversitat funcional en l'àmbit del circ són temes molt complexos i de caràcter interseccional. Per poder arribar a bon port i maximitzar l'impacte de la feina feta cal continuar treballant-hi, formar el sector i col·lectivitzar els processos i les responsabilitats per generar un canvi real en el teixit del circ.

D'altra banda, la creació del portal CircSocial.cat representa l'aparició d'una nova eina a l'abast del sector del circ amb impacte social, de l'administració, del tercer sector, del món educatiu i acadèmic i, en definitiva, del públic general.

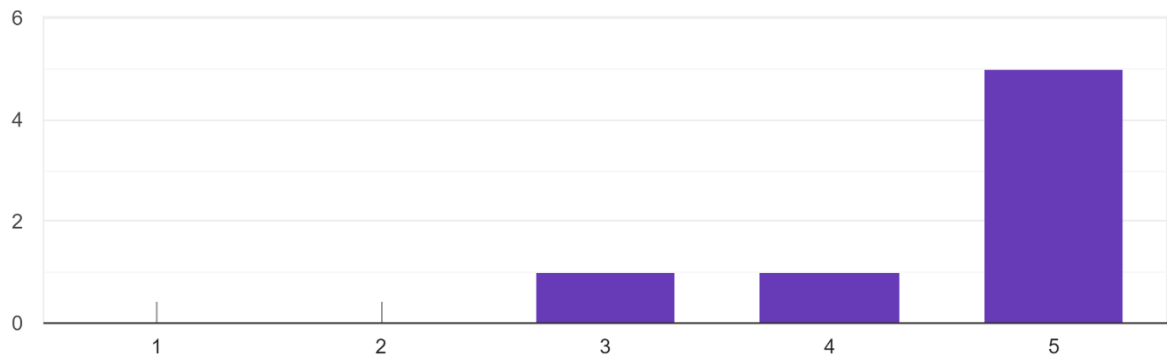
Per últim, la Jornada de Circ Social i Comunitari, d'acord amb les opinions recollides mitjançant una enquesta de valoració, va ser molt ben considerada per part de les persones assistents.

En conjunt, considerem que les accions realitzades han contribuït a enxarxar i dinamitzar el sector, gràcies als espais de trobada i de treball participats per desenes de professionals d'arreu de Catalunya i d'altres territoris. Un fet especialment necessari després d'aquests quasi dos anys de pandèmia, durant els quals moltes entitats vinculades al circ social han quedat molt afectades i no ha estat possible generar espais de trobada. Però diem que necessari també perquè la pandèmia ha accentuat les desigualtats socials, l'exclusió o les agressions masclistes, entre altres violències, i els projectes de circ social ofereixen, justament, espais segurs on es cultiven la cooperació, les cures, la inclusió social i el pensament crític. Ara més que mai, cal continuar apostant-hi per dotar-los de més estabilitat, viabilitat econòmica i capacitat d'afectació en la població.

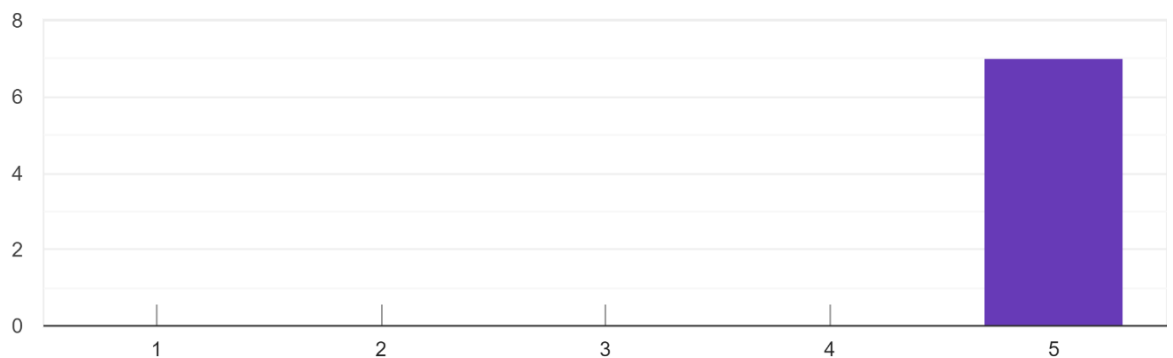
ANNEX 1. ENQUESTA DE VALORACIÓ DEL GRUP MOTOR

Aquesta enquesta es va enviar a les persones que van participar activament en el grup motor com a mínim durant 3 mesos (10 persones). Respostes rebudes: 7.

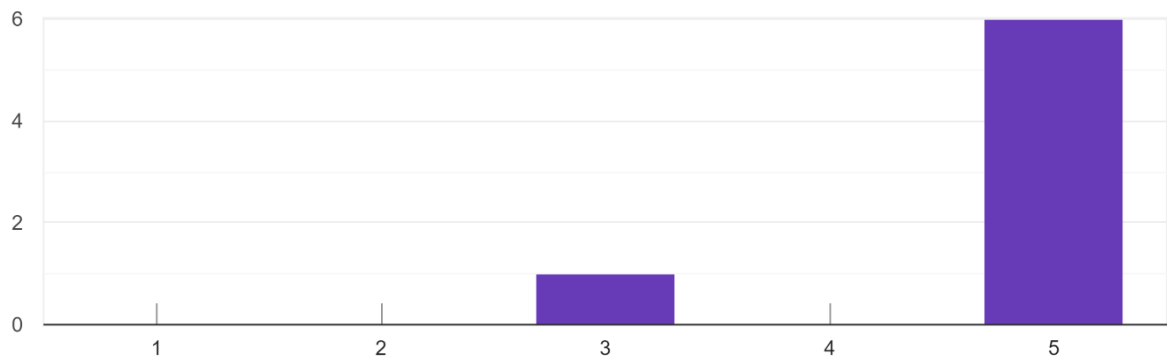
1. Quin és el teu grau de satisfacció general envers el procés de treball? (1: molt baix / 5: molt alt)

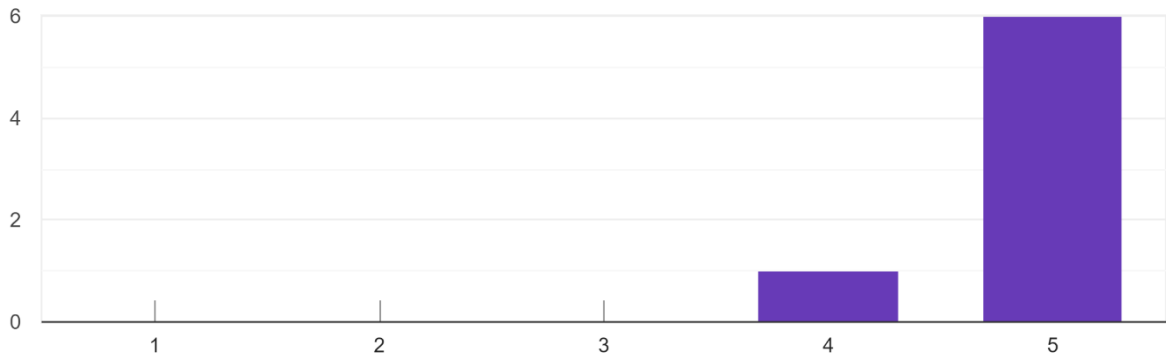
2. La coordinació general de la mesura ha estat satisfactòria? (1: gens / 5: molt)

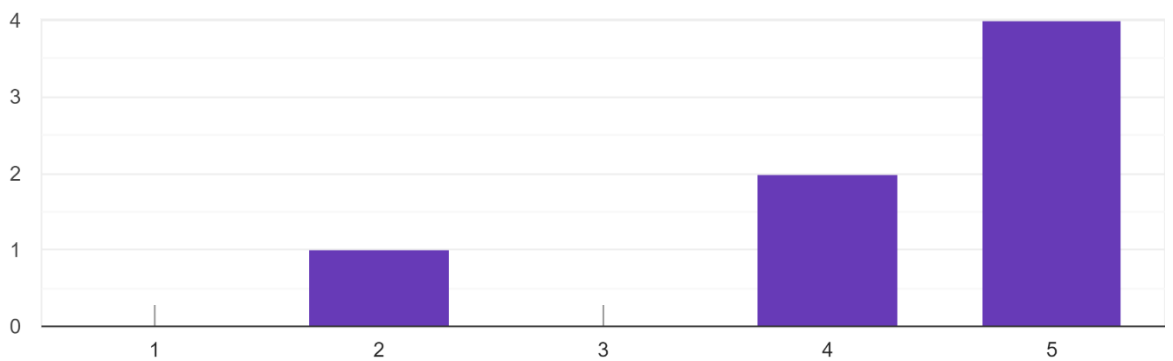
3. La dinamització de les sessions de treball ha estat satisfactòria? (1: gens / 5: molt)

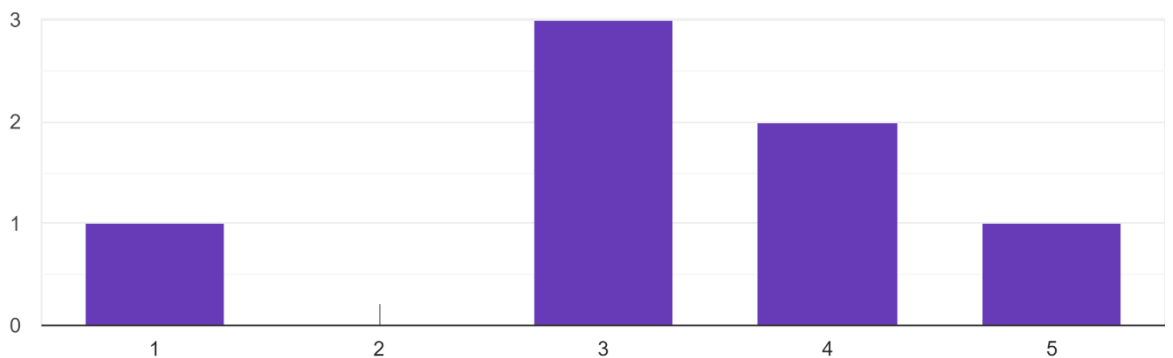
4. Consideres que els objectius i el pla de treball s'han anat plantejant amb claredat al llarg del procés? (1: gens / 5: molt)

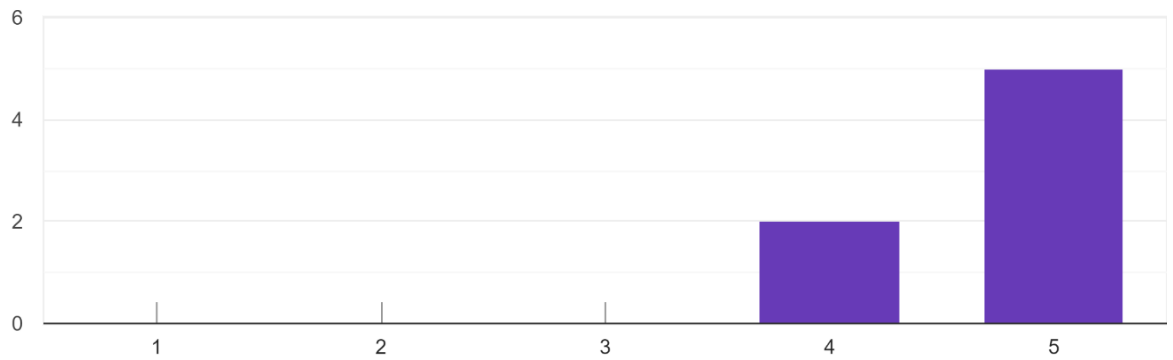
5. L'experiència ha estat una font d'aprenentatge per a tu? (1: res de nou / 5: molt)

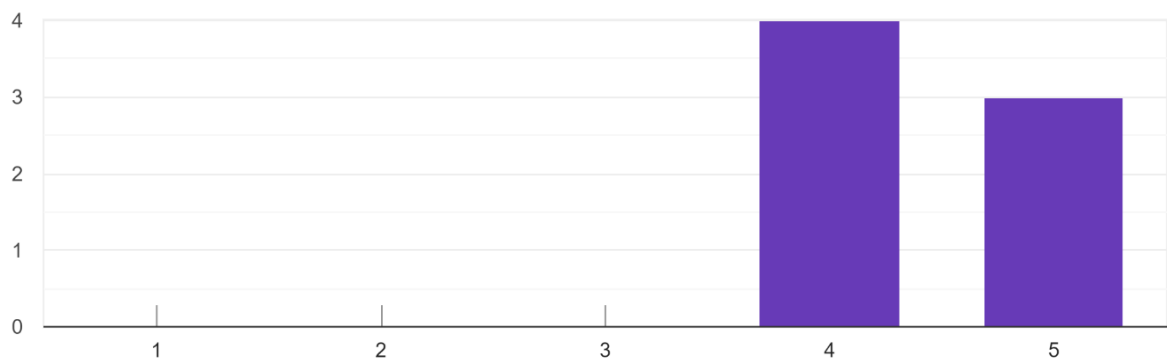
6. Com valoraries la teva aportació al procés de treball? (1: he aportat poc / 5: he aportat molt)

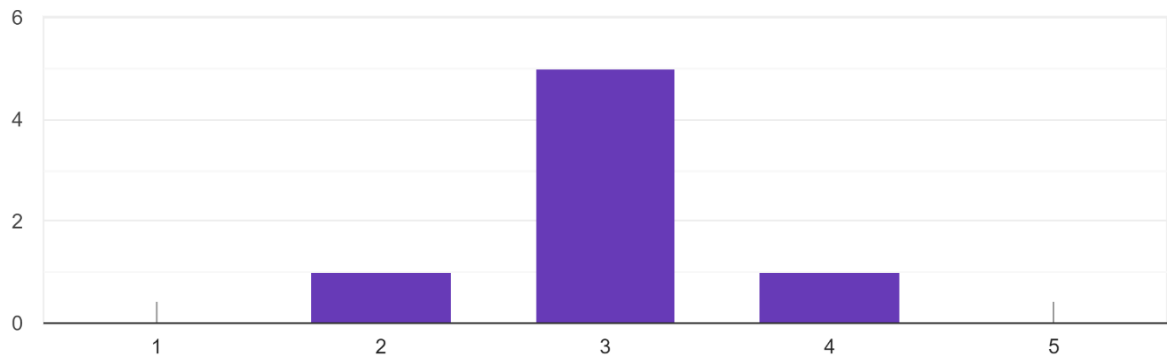
7. T'has sentit escoltada i respectada per la resta de persones involucrades? (1: gens / 5: molt)

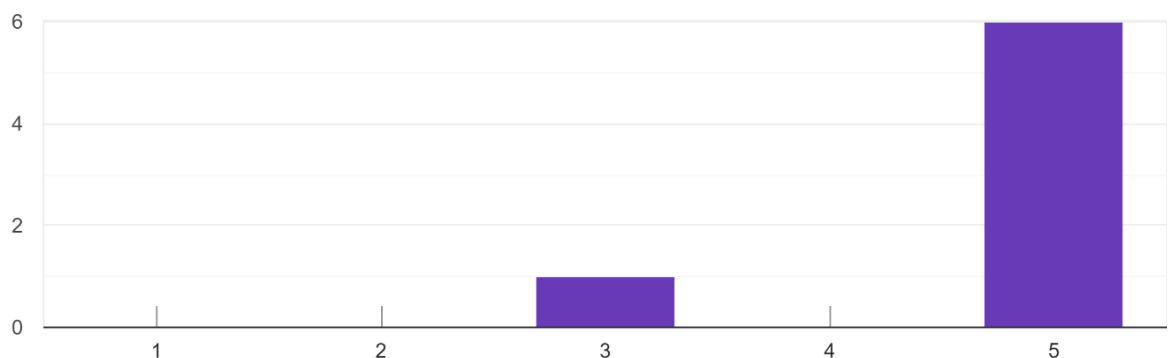
8. Consideres que els objectius que vau acordar com a grup han estat assolits de forma satisfactòria? (1: gens / 5: completament)

9. Creus que el temps del què disposàveu ha estat l'adequat per dur a terme els objectius plantejats? (1: gens / 5: molt)

10. Creus que la feina duta a terme serà d'utilitat per al sector del circ? (1: gens / 5: molt)

11. Com creus que podríem donar continuïtat a la feina que hem dut a terme?

- Mantenint el grup motor, treballant amb el sector, amb transparència. Com fins ara.
- Seguir desenvolupant recerca aplicada en Circ i Gènere i Circ i Diversitat funcional. El fons Circsocial.cat com a espai de referència del circ social català i donant suport des del sector perquè el Centre d'Investigació Pedagògica en Circ d'Arenys de Mar sigui una realitat.
- Mantenint el grup motor per agilitzar decisions futures.
- Tal i com s'està fent intentant nodrir el projecte Ateneu amb el treball realitzat i la continuïtat de línies com les recerques aplicades. La web també és un recurs que quedarà per al sector.
- Aprofundir (més temps, més hores, més professionals potser? i objectius clars) en el treball de les taules i que en surti material útil.
- La web plantejada s'haurà de dinamitzar, animar a la gent que hi pugui contingut.

12. Què és el que més t'ha agradat de formar part d'aquest procés?

- Aprendre, els processos que s'han donat, descobrir al Guille.
- Que totes les veues i aportacions han estat escoltades i que he pogut intervenir fins al punt en què m'ha estat possible implicar-me. S'ha cuidat a les persones que han format part.
- Estar al dia del que està passant i poder aportar la meua opinió a la vegada d'escoltar els diferents punts de vista.
- Que ens hem trobat persones de diferents camps i amb diferents situacions i que hem aconseguit posar-nos d'acord i col·laborar. Hi ha hagut diferents nivells de participació i implicació i pel que a mi respecta s'han respectat durant tot el procés.
- Observar altres dinàmiques de grup, entendre el sector des de l'Ateneu, conèixer nous projectes, fer més conscients les necessitats reals, veure en què destinem els diners de Pla d'Impuls i fer-ne una valoració. Agafar perspectiva.
- M'ha agradat sentir que aportava el meu granet, però que el tot caminava sense haver de tirar del carro. Crec molt important la figura de coordinació per tal de gestionar l'energia posada pels individus "satèl·lit" (jo, per exemple). I, a més, crec que la coordinació s'ha fet molt bé.

13. En què creus que podria haver estat millor?

- Tenir més temps. Hem fet molt en poc temps.
- Potser adequar expectatives als recursos i temps de que disposàvem, però ens agrada massa somniar... Estimem tant allò que fem que ens costa posar límits (cal una mica d'autocrítica aquí...).
- El temps sempre ens va en contra. Potser vam ser massa ambiciosos en els objectius. Sovint el procés o les persones ens ressentim o frustrem quan hem de fer coincidir els resultats esperats amb el temps que tenim. Però alhora és un aprenentatge que podem tenir present de cara a les línies que continuen, per tal de no atabalar-nos i gaudir. També la qüestió econòmica sempre és un tema complex de com compartir i democratitzar, però alhora és un condicionant per seguir treballant. Potser m'he de preocupar més sobre aquest tema. Quan fem processos col·lectius, les

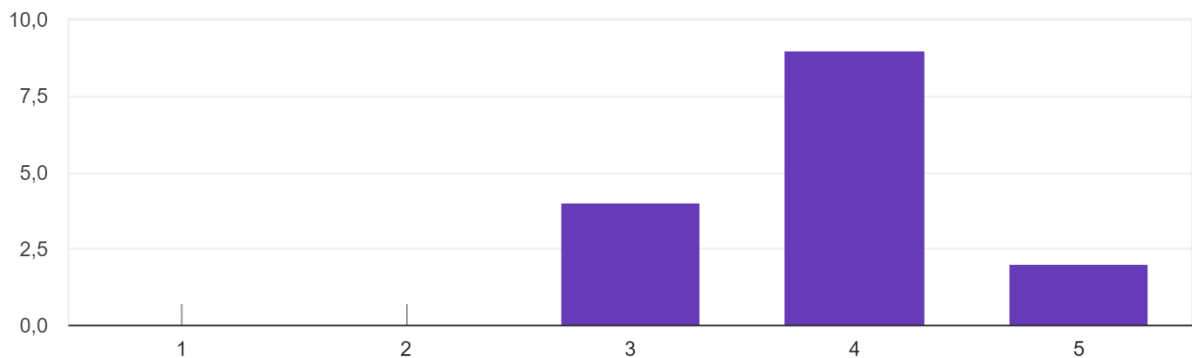
responsabilitats també son col·lectives i no sols els beneficis. Faig autocrítica i intentaré tenir-ho present en el camí que iniciem ara.

- Crec que podria millorar ampliant la diversitat dels membres de tots els grups de treball, començant pel grup motor des d'un inici (abans del plantejament del treball) creant així uns objectius de totes i més diversos. Crec que les jornades podrien haver sigut més eficients a nivell de treball i no de presentació. Milloraria si els membres del grup motor no ho fessin per voluntariat i es reconegués la feina sense reproduir la precarietat del sector.
- Tot i que es pot arribar a trobar el punt positiu de fer les reunions online. Crec que amb trobades vivencials haguéssim aprofundit una mica més en alguns aspectes. Al igual que amb temps, que era limitat. Tot i això, crec super productiu pel sector i enriquidor per la societat en general haver fet aquest procés amb la jornada final. Que a part de fer veure la feina feta, vam crear un espai de debat, amb un clima agradable i es va crear una llavor de continuïtat en aquest camí.

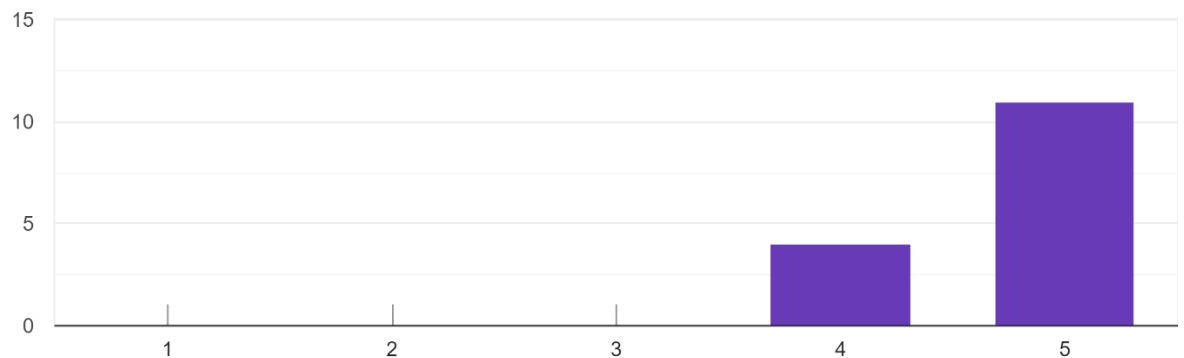
ANNEX 2. ENQUESTA DE VALORACIÓ DE LES TAULES DE TREBALL

Aquesta enquesta es va enviar a les persones que van participar a les tres taules de treball (Resignificació del Concepte de Circ Social; Circ i Diversitat Funcional; Circ i Perspectiva de Gènere) que no van assumir rols de dinamització i van poder participar a totes les sessions de la taula de la qual formaven part (16 persones). Respostes rebudes: 15.

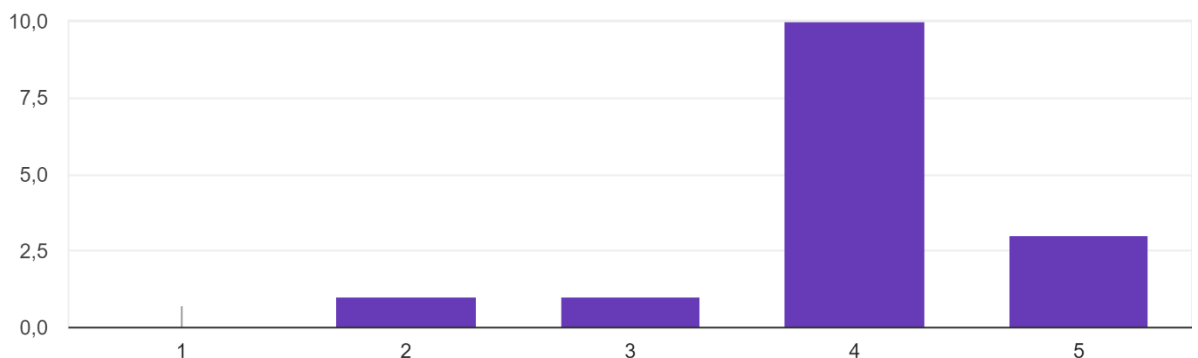
1. Quin és el teu grau de satisfacció general envers el procés de treball? (1: molt baix / 5: molt alt)

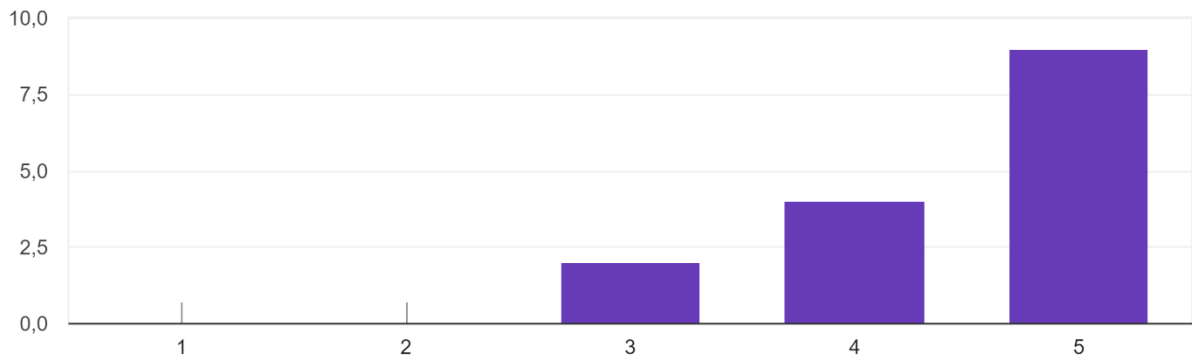
2. La coordinació logística de les taules (a càrrec de Guille Vidal-Ribas) ha estat satisfactòria? (1: gens / 5: molt)

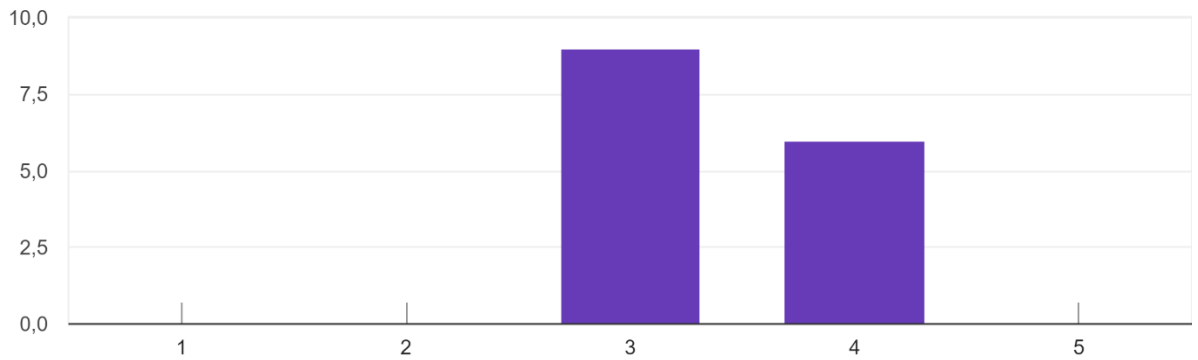
3. La dinamització de les sessions de treball ha estat satisfactòria? (1: gens / 5: molt)

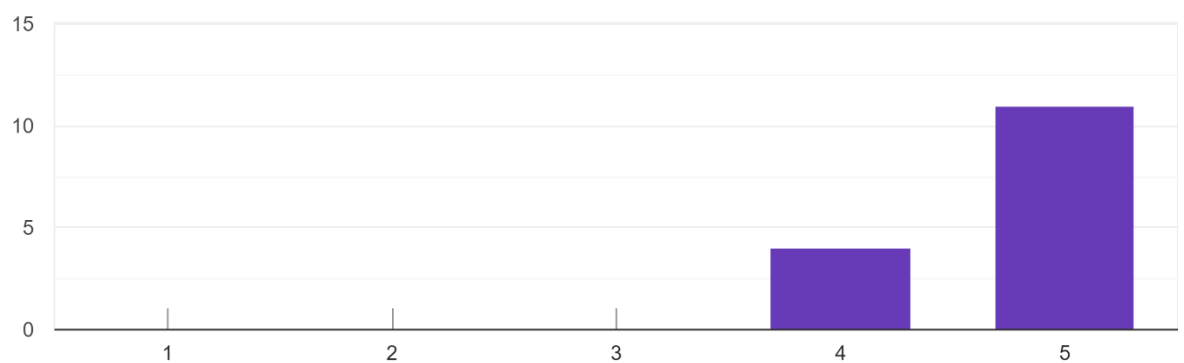
4. L'experiència ha estat una font d'aprenentatge per a tu? (1: res de nou / 5: molt)

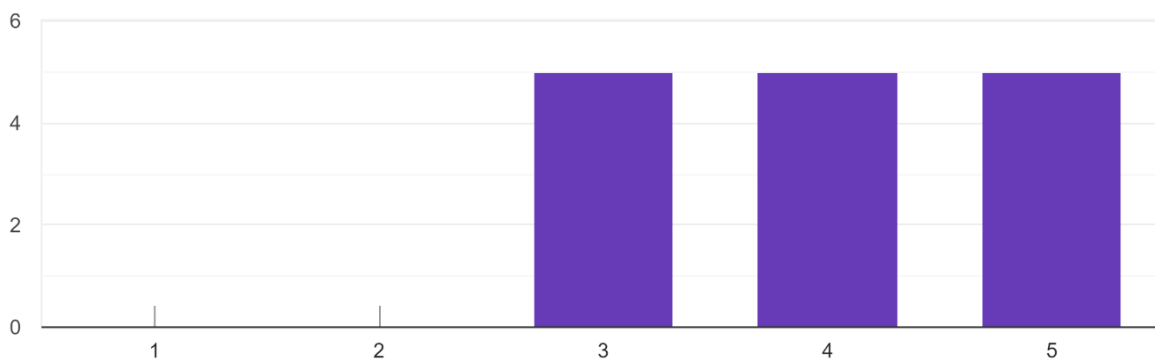
5. Com valoraries la teva aportació a la taula de treball? (1: he aportat poc / 5: he aportat molt)

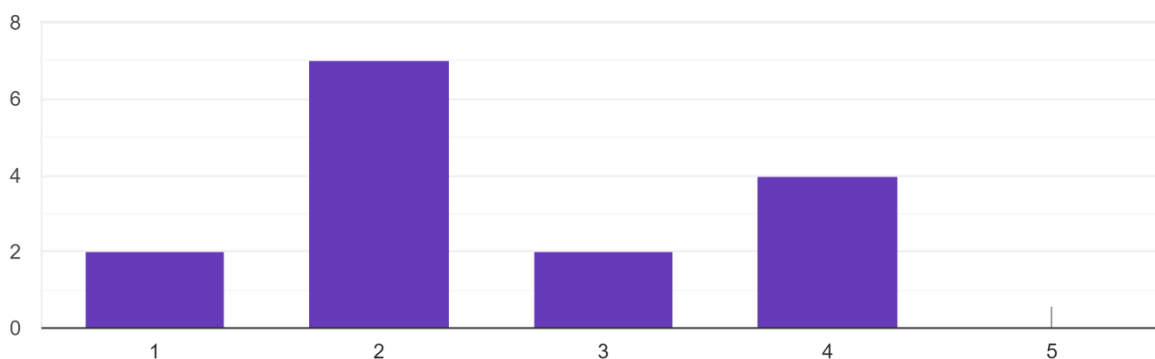
6. T'has sentit escoltada i respectada per la resta de persones involucrades? (1: gens / 5: molt)

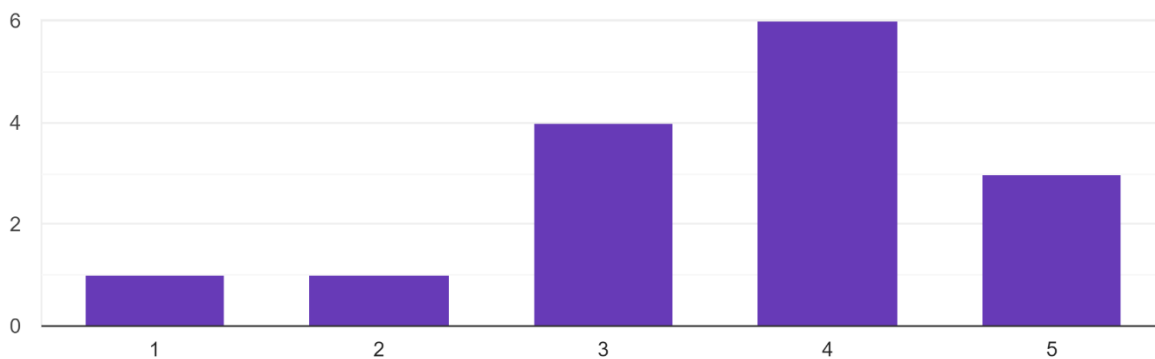
7. Consideres que els objectius que vau acordar han estat assolits? (1: gens / 5: completament)

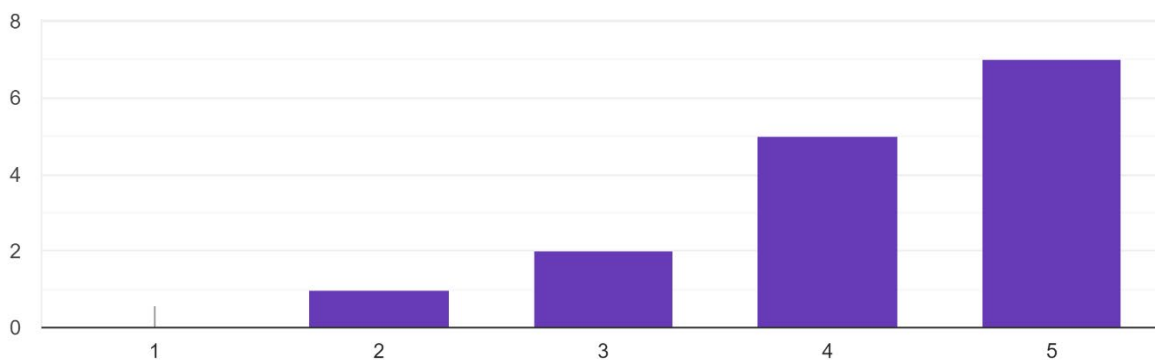
8. Creus que el temps del què disposàveu ha estat l'adequat per dur a terme els objectius plantejats? (1: gens / 5: molt)

9. Creus que la remuneració ha estat l'adequada, considerant la feina feta i les hores que li has dedicat? (1: gens / 5: molt)

10. Creus que la feina feta serà d'utilitat per al sector del circ? (1: gens / 5: molt)

11. Què és el que més t'ha agradat de formar part d'aquest procés?

- Poder conèixer les experiències i pràctiques de les persones que formaven la taula.
- La diversitat de les persones integrants del grup.
- Dedicar temps per pensar/aprofundir en temes tan importants.
- Conèixer persones noves amb les quals treballar, tenir el compromís d'investigar, llegir i documentar-me més sobre el tema.
- Sempre és enriquidor escoltar altres opinions i punts de vista.
- Transformar el mal que fan les discriminacions en propostes creatives i pedagògiques que promouen les cures a les entitats que treballen amb circ social.
- Conèixer i trobar punts en comú amb persones amb experiències i situacions diferents.
- La configuració de l'equip.
- L'equip, la comunicació d'equip i la creació realitzada.
- La companyonia i les mirades de cadascuna de nosaltres.
- Les companyes, l'oportunitat de debatre i veure diferents punts de vista, una oportunitat.
- Debatre, amb persones del gremi, conceptes que normalment ja no posem en dubte.
- Me ha encantado aprender de las demás y compartir mi experiencia con ellas. Exponer las diversas opiniones de cada una y reflexionar sobre las mismas.

12. En què creus que el procés podria haver estat millor?

- Hagués calgut una mica més de temps per organitzar les quedades, podent aprofitar de quedar físicament, que de ben segur haurien sortit idees noves.
- La covid no ens ha permès fer una aproximació des de la vivència i l'experimentació. Caldria reprendre les trobades presencialment.
- Tenint més hores i amb més participants del sector.
- Més temps per treballar! Igual baixar les exigències del grup a l'hora d'aconseguir el resultat final.
- Intercanvis amb entitats o companyies ja consolidades i amb experiència en circ i diversitat funcional.
- Treure una guia per aplicar la perspectiva de gènere a projectes de circ social en tan poc temps era un objectiu massa ambiciós. Molt difícil de fer perquè no tenim dades reals de la situació del sector amb perspectiva feminista i la rigurositat del treball s'ha hagut de basar en les experiències personals i intuïtives de les dones que hi participàvem. Cal mirar-se la realitat del sector amb cura per tal de fer un diagnòstic adequat i a partir d'allà poder concretar les metodologies pedagògiques que realment són útils per a integrar la perspectiva de gènere tenint en compte les particularitats del circ social.
- Amb sessions pràctiques que el Covid-19, la manca de temps i potser el pressupost ajustat no han generat.
- En l'adequació del temps als objectius proposats des del mateix pla d'impuls.
- En la dotació de recursos realistes, hores i remuneració proporcionals a la comanda realitzada.
- En més concreció.
- Més temps!
- Les reunions presencials han sigut molt més profitoses que les virtuals.

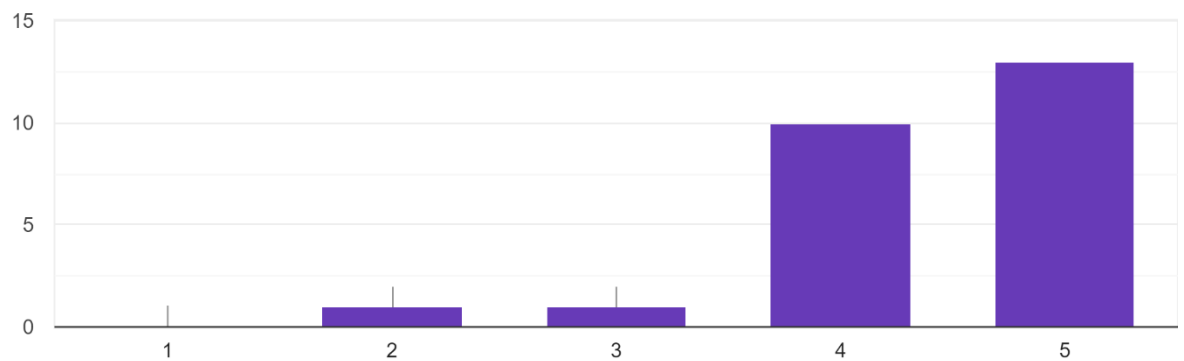
- Quizás vería conveniente que desde el Ateneu se redactara un manifiesto o definición de lo que para ellos es el circo social (basada en sus ideales, experiencias, formación, etc.), que sirviera como eje al que centrarse a la hora de afrontar encuentros, seminarios, formación, proyección, etc. Esta posición debiera ser absolutamente flexible a los cambios sociales, de postura, experiencia, etc.

ANNEX 3. ENQUESTA DE VALORACIÓ DE LA JORNADA DE CIRC SOCIAL I COMUNITARI

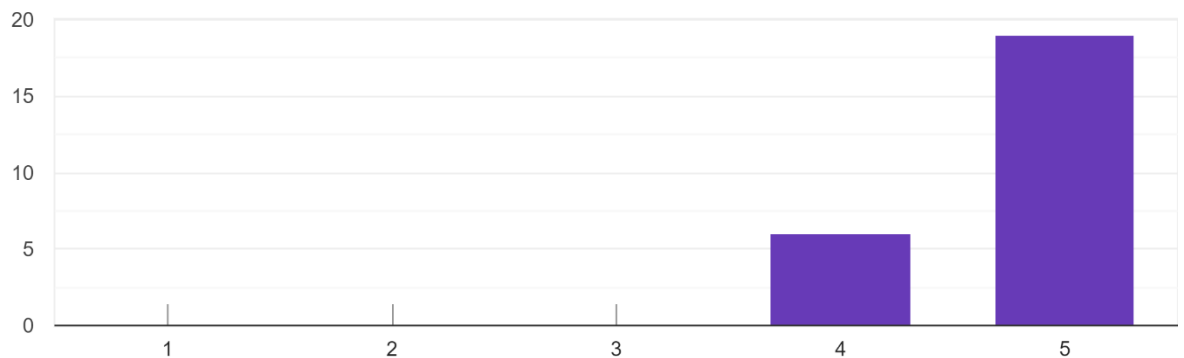
Aquesta enquesta es va enviar a les persones que van participar a la Jornada celebrada el 6 de novembre de 2021 a l'Ateneu Popular 9 Barris (87 persones).

Aquesta enquesta es va partir en diversos blocs. El primer recollia valoracions generals sobre la jornada (respostes rebudes: 25):

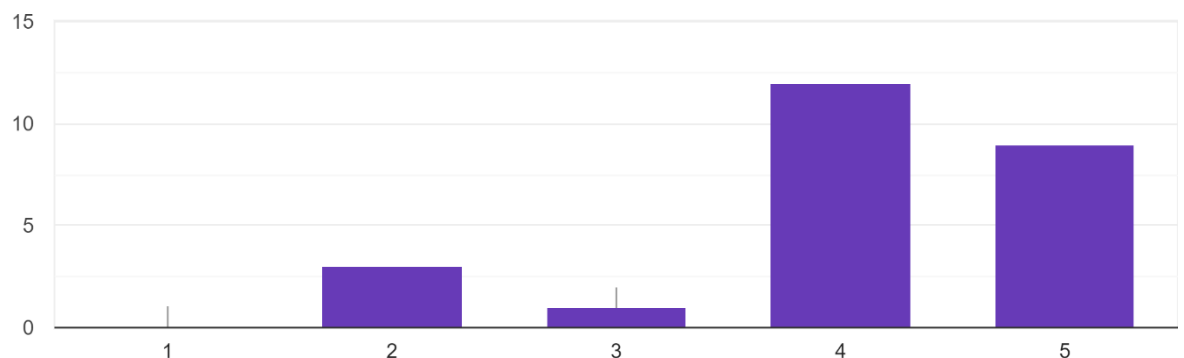
1. En conjunt, com valories la teva experiència a la jornada? (1: deficient / 5: excel·lent)

2. En general, com valoreu les tasques de l'equip organitzador (1: deficient / 5: excel·lent)

3. Creus que els temps de la jornada van ser els adients? (1: inadequats / 5: molt adequats)

4. **Aprenentatges: què t'emportes del teu pas per la jornada?**

- Género, diversidad e investigación.
- Un lugar de encuentro y puesta en común sobre el circo comunitario.
- Me llevo bastante información para poder elaborar el trabajo de clase, me gustó mucho la participación de la gente y los desayunos.
- Muchas reflexiones y alguna dinámica interesante.
- Generositat, consciència del valor del circ i del treball magnífic dels professionals, molta força (he rebut i vull donar) per tirar endavant els projectes amb una gran xarxa de companyes. Aprenentatge individual per millorar a través de les tres taules de treball. Esperant els documents finals!!
- Reflexiones y nuevas vías en las que profundizar.
- Nuevas perspectivas.
- Moltes coses, però especialment em va despertar les ganes per continuar-me formant en circ social.
- Conocimientos sobre el circ adaptat, el circ comunitari en general, descobrí projectes de circo comunitario.
- Información muy interesante sobre los ejes temáticos que se están trabajando en las mesas de trabajo del Pla d'Impuls; sobre proyectos de circo en Catalunya y sobre proyectos del Ateneu.
- Ha sido un buen acercamiento a prácticas que desconocía. Y me ha parecido muy enriquecedora la pluralidad (de dinámicas, voces, roles, etc.)
- Ver que el sector social se mueve. Mucha motivación por seguir aprendiendo y construyendo. Herramientas para hacer nuestros proyectos y espacios más inclusivos, tomando en cuenta toda la diversidad.
- Todo muy superficial.
- Admiración al trabajo que están desarrollando en pro del beneficio colectivo.
- Creo que uno de los aprendizajes es mantenerse activo realizando jornadas y espacios de encuentro para continuar aportando a colaboración.
- Nuevas ideas, nueva gente y reencuentros.
- Me llevo la sensación de tener conceptos ordenados, de poner en contexto el circo comunitario en su trayectoria y de la importancia que éste tiene.
- Contactos, alguna reflexión interesante y aportes para mi trabajo, comprensión de la situación actual en el trabajo desarrollado por los grupos y en general.
- Conocer de manera introductoria la situación actual del circo social, y contactos para continuar mis intereses por el ámbito formativo.
- Ganas de seguir trabajando activamente por el circo social y muy buen sabor de boca.
- El intercambio de maneras de hacer.
- Juntarse con personas de diferentes procedencias, pensamiento y que ven y usan el circo desde diferentes perspectivas, enriquece cada participante.
- Poder ampliar la red de contactos del ámbito de las artes sociales para conocer diversas metodologías de trabajo y de enfoque de la acción.
- Que el conocimiento se construye colectivamente, y que estos eventos validan los procesos, más que ver solo los resultados.
- El coneixement d'algunes experiències que desconeixia. L'efervescència i la quantitat de persones joves que ara mateix estant treballant al voltant del circ social i comunitari.

- Conocer otros proyectos y maneras de enfocarlos.

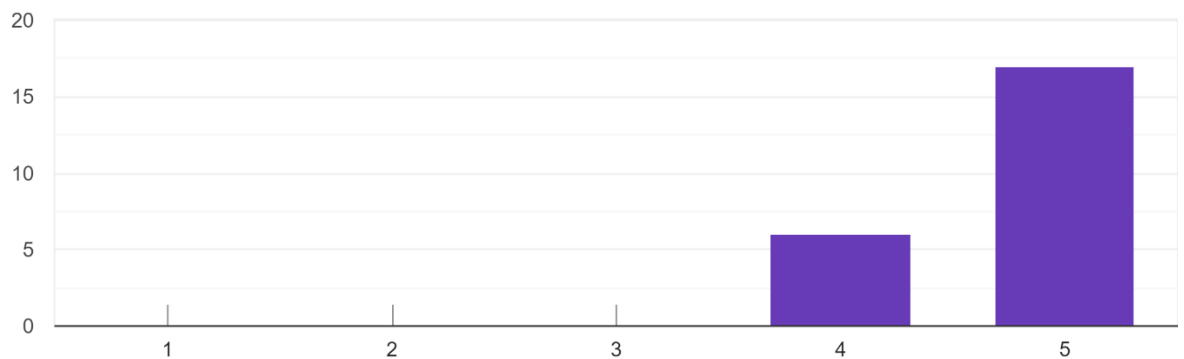
5. Propostes de futur pel sector: quines passes creus que s'haurien de fer a continuació?

- Regular formación profesional circo social en Educación.
- Seguir con encuentros y formaciones.
- Dentro del tema del feminismo incluiría alguna dinámica para hacer más visible el tema del maltrato psicológico. Ya que es un factor que pasa en muchos sitios y no todo el mundo sabe identificarlo.
- Seguir proposant jornades de treball i taules online. Imaginar i implicar a institucions i fundacions per facilitar que els projectes puguin tenir continuïtat. Seguir creant xarxa.
- Seguir facilitando espacios de confluencia e intercambio.
- Seguir haciendo red e incidencia política.
- Seguir generant espais per compartir coneixement i experiències, crear xarxa.
- Hacer conocer el circo comunitario a más gente, apoyar los proyectos y ayudar a su creación.
- Seguir alimentando esa gran comunidad de circo que somos, crecer como personas y como sector. Seguir encontrándonos para contarnos avances, reflexionar, desarrollar proyectos comunes, redes de trabajo etc.
- Creo que desde la coordinación del proyecto lo tenéis muy claro y que sabéis hacia donde ir. Ahora, intuyo que la investigación / legitimación y visibilización sería el camino.
- Visibilización de la tarea del Circo Social. Abordar la precariedad.
- Más espacios prácticos sobre las temáticas de las mesas (Diversitat Funcional, Perspectiva Feminista, Circ Social i Comunitari)
- Quizás crear departamentos que mantengan activas las temáticas a lo largo del año con encuentros pedagógico-prácticos y abiertos a la comunidad.
- Hacer este tipo de jornadas regularmente.
- Red.
- En referencia al trabajo de los grupos:
 - más tiempo de trabajo y para eso más recursos para el estudio y la elaboración de material para cada grupo de trabajo.
 - más diversidad en los grupos de trabajo y más profesionales de la investigación y el estudio en cada grupo para dar guía a la metodología de trabajo.
 - más colaboraciones o propuestas abiertas de construcción de contenido/pensamiento para que los grupos trabajen en constante autoanálisis. Tal vez el trabajo de grupos podría ser aun más concreto, o se podrían crear más grupos que trabajasen con objetivos más concretos.
 - En general, necesidad de continuar con este trabajo para que no haya sido un mero deseo espontáneo y pueda ser de utilidad.
 - Conseguir tener material, síntesis, contenido para que pueda ser nueva documentación de investigación y de práctica.
- Registrar lo sucedido a modo de acta para poder saber que sucedió en aquellos espacios donde no se pudo participar. Proponer una siguiente jornada para dar continuidad y seguimiento de los proyectos en otra localización.
- Acabar de definir todas las líneas que están abiertas y eso quiere decir dedicar muchas más horas.

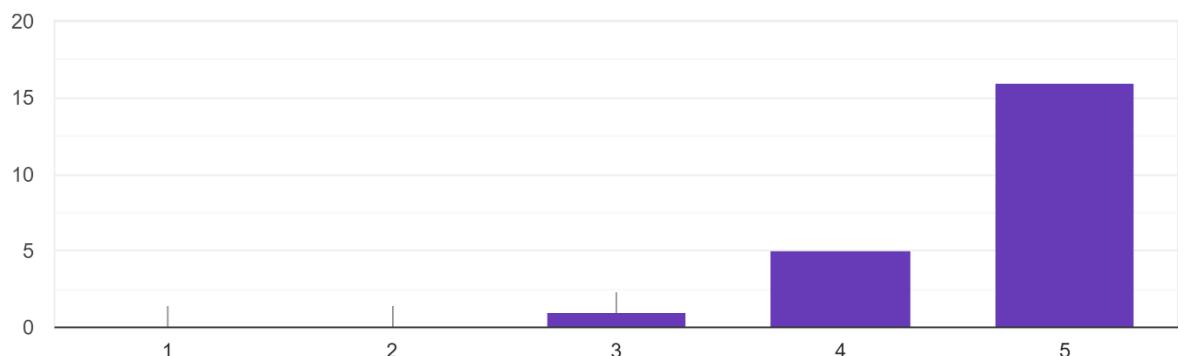
- Poco a poco, ir abarcando otros sectores, otros lugares, ... para seguir enriqueciéndonos más, seguramente, nos quedan muchas jornadas por delante. ¡Esto no para!
- Más encuentros como este nos harían sentir más vivos como sector.
- Crear esta web, que sea la conexión de diversas praxis en el ámbito, para intercambiar conocimientos y que anualmente se hagan este tipo de jornadas para actualizarse y 'reformarse', reaprender.
- No dejar caer el entusiasmo de la gente, consultar si quieren participar activamente de algunos de los temas y fortalecer la red de contactos.
- Mantener els grups de treball per ajudar a la reflexió i definició de conceptes. Instaurar en el calendari unencontre com el que vam tenir, amb més temps per a la reflexió conjunta.
- Tener espacios de puesta en común y para compartir como estas jornadas.

Tot seguit l'enquesta oferia la possibilitat de respondre sobre les activitats del bloc matinal de la jornada:

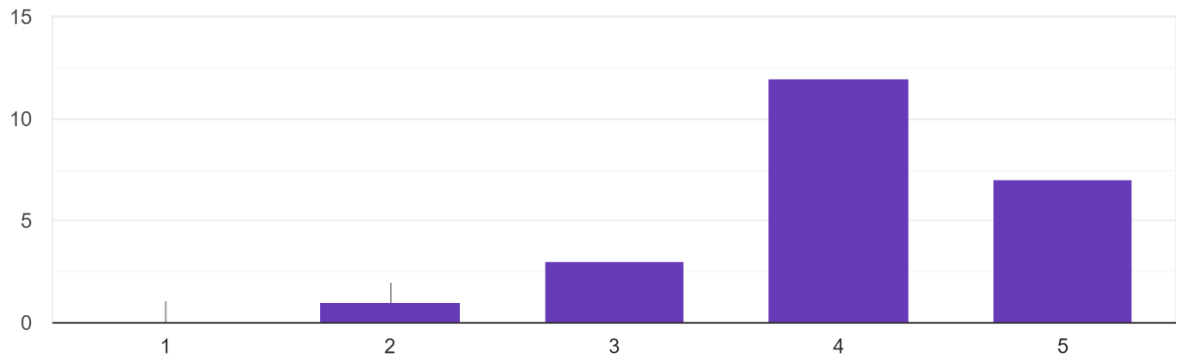
6. Arribada a l'Ateneu: com valors l'acollida i el procés de registre? (1: deficient / 5: excel·lent)

7. Què et va semblar l'explicació general sobre la mesura Circ Comunitari? Ponència a càrrec de Guille Vidal-Ribas, coordinador de la mesura (1: deficient / 5: excel·lent)

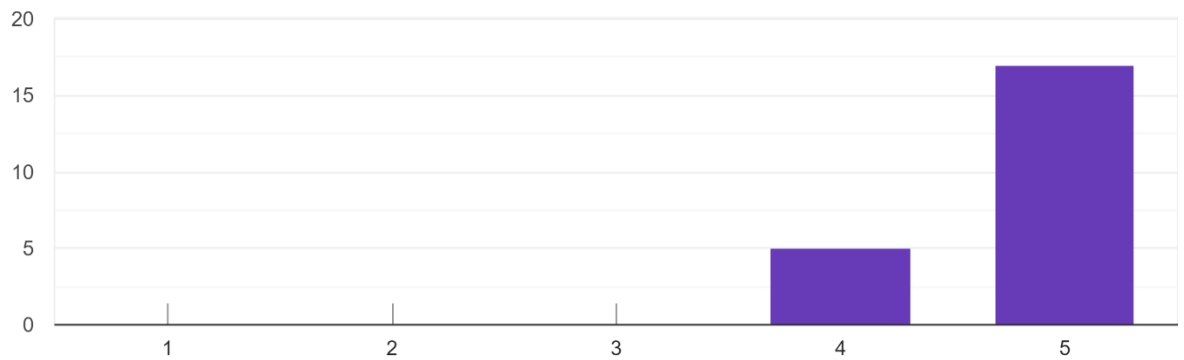
8. Quin és el teu grau de satisfacció envers el circuit participatiu per temes dinamitzat per participants de les taules de treball (perspectiva de gènere / concepte de circ social / diversitat funcional)? (1: molt baix / 5: molt alt)

9. Crítiques constructives sobre el bloc matinal:

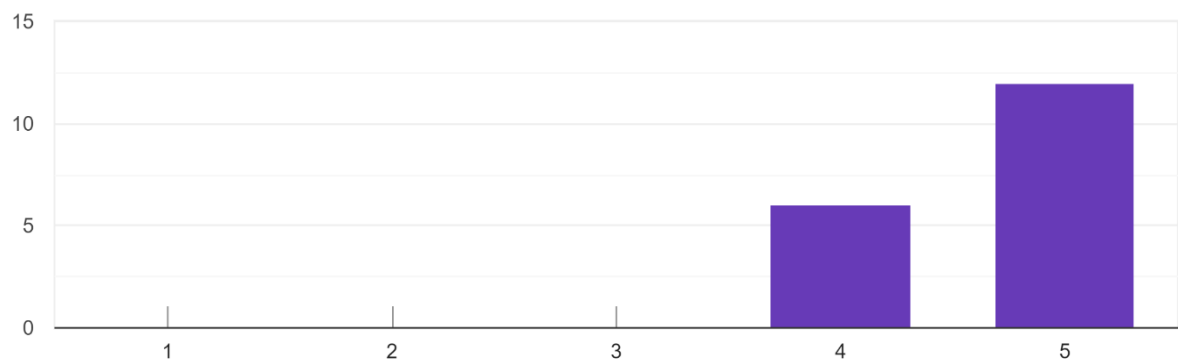
- El circuito daba para seguir trabajando más en los temas.
- Por un lado tuve la sensación de que se podría hacer una jornada entera por tema tratado, pero por otro el haber tratado los diferentes temas más superficialmente dió dinamismo a la jornada, que de hecho es de lo que trataba la jornada, de exponer las diferentes tareas llevadas a cabo.
- Me habría gustado que los temas de la mañana fueran más profundizados.
- Me pareció interesante el circuito, sin embargo dado los tiempos acotados pareció ser que no hubo el espacio para que fuese del todo participativo.
- Cada grupo expuso de manera diferente y por eso debo verlo de manera separada. Pero en general: no hubo tiempo de entrar en profundidad o diálogo. En el grupo de género se me hizo difícil entender el marco final donde se situaban sus reflexiones, me llegó el estrés y el sin tiempo con el que tuvieron que convivir y las limitaciones que esto les causó y lástima debido a todas las expectativas o objetivos que se habían marcado. Me pareció interesante la dinámica introductoria sobre los privilegios, es una pena que tampoco hayamos tenido tiempo. Me pregunto si no hubiera sido mejor compartir solo una cosa y debatirla juntas? Con el grupo del concepto me gusto mucho la puesta en discurso, dinámica y ágil, creo que nos quedamos con ganas de entender más sobre las perspectivas que en ese momento el grupo tenía sobre circo social o circo comunitario. Me pareció un debate complejo y muy interesante y me pregunto, porque no dejarlo como circo social añadiendo nuevas connotaciones? Los conceptos también evolucionan. Y por la propuesta de diversidad, me pareció muy vivencial y experimental pero con poca profundidad de contenido, no me quedo claro cuáles fueron los focos de trabajo y las conclusiones si las había. Me gustaria haber visto qué podría aportar el grupo más que lo que podía experimentar en ese momento.
- La definición de circo social, súper difícil, muchas, muchas,... para recoger!
- La mesa de perspectiva de genero me enriqueció menos que las otras, porque hablaron más de la experiencia de su proceso que de las aplicaciones en nuestra realidad.... Tampoco me esperaba más, pero las demás mesas me causaron más impacto.
- Em va semblar que mancava temps perquè una vegada exposat el tema pugués haver alguna dinàmica perquè tothom pugués parlar. Crec que al prioritzar la part de moviment i tot el que es volia explicar del procés de reflexió quedava curt de temps. Potser té a veure amb els meus interessos i m'hagues apuntat només a un parell de grups de treball i no als tres.

10. Què et va semblar el servei de dinar? (1: deficient / 5: excel·lent)

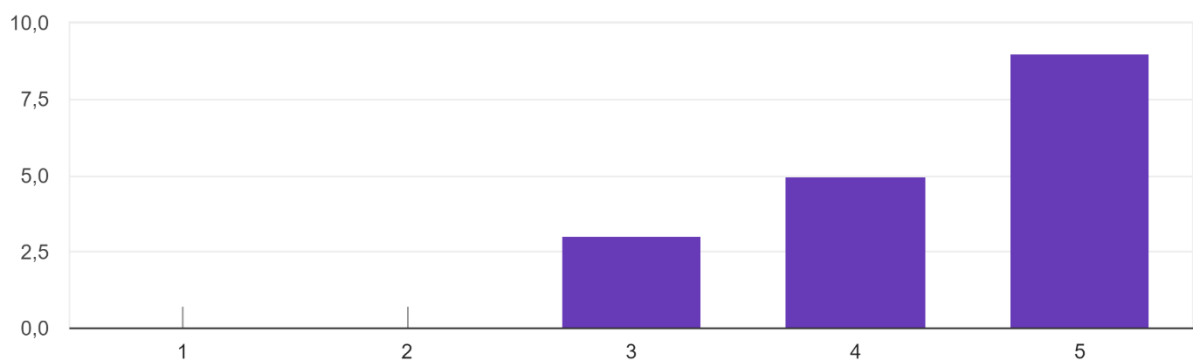

Finalment, l'enquesta tancava amb preguntes sobre les activitats del bloc de la tarda:

11. Després de dinar es va obrir un espai per compartir informacions sobre properes trobades i esdeveniments d'interès: et va semblar pertinent (1: gens / 5: molt)

12. A continuació es van fer cinc grups de treball a partir de temàtiques proposades per persones assistents a la jornada: et va satisfer? (1: gens / 5: molt)

13. Crítiques constructives sobre el bloc de la tarda:

- Muy interesante que el contenido de la tarde surgiera de las propias personas participantes, con lo que se le dió a la jornada un componente de "circo comunitario".
- La dinàmica fue buena, no hubo mucha participación, quizás por efecto 'página en blanco'.

- Me gusto mucho y me pareció útil y productivo el crear un espacio de construcción de conocimiento colectivo que pueda después afectar positivamente a los trabajos de los grupos o en el trabajo en general de la propuesta.